

Mattheus 11: Luisteren: hoe doe je dat?

Orde van dienst:

Welkom

Votum en zegengroet

GK 164 Heer, laat het licht zijn om ons heen.

Gebed

Kinderen:

Inleiding: luisteren.

Lezen: Mattheus 11

Nieuw Liedboek 534 Hij die de blinden weer liet zien.

Tekst: Mattheus 11: 16-19

Preek

Psalm 146: 1, 4, 5 (Nieuwe Psalmberijming)

Wet:

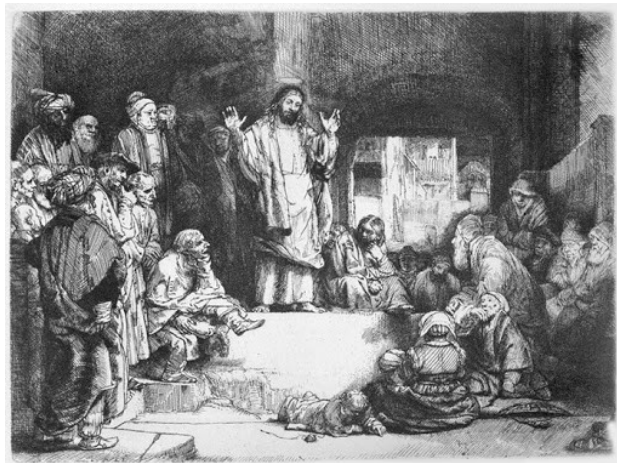
Psalm 40: 3, 4 (Nieuwe psalmberijming)

Gebed

Collecten

Opwekking 585 Er is een dag

Zegen.



Bij welkom:

“Mijn zoon, luister naar de lessen van je vader,
verwaarloos niet wat je moeder je leert.

Hun lessen zijn een sierlijke krans op je hoofd,
ze zijn een ketting om je hals”.

Daar gaat deze dienst over: over luisteren. Hoe doe je dat?

Inleiding: Johannes de Doper.

We gaan lezen uit Mattheus 11. Dat begint met Johannes de Doper, de voorloper van Jezus de Messias. Johannes zit gevangen. Hij had Herodes namelijk duidelijk verteld, wat hij van zijn huwelijken dacht. Maar: Herodes wilde dat niet horen. Hij kon ook al moeilijk luisteren. Hij stopt Johannes de Doper daarom in de gevangenis en zo stopt hij ook zijn mond dicht.

Johannes zit eenzaam in zijn cel en hoort af en toe berichten van buiten. Maar hij begrijpt niet wat er gebeurt.

Hij was zelf een boete-prediker. Waarschuwde voor het gericht van God. Voor de komende Messias en zijn oordeel. Riep op tot bekering.

Maar als de Messias er is, dan hoort hij alleen maar dat die Messias met zondaren omgaat. Zelfs met ze eet en drinkt. Hoe kan dat? Bent u het wel die komen zou?

Jezus geeft hem antwoord.

Preek:

Het gaat vandaag over luisteren.

Hoe luister je naar de preek? Hoe luister je naar elkaar?

Dat lijkt makkelijk: als je goede oren hebt, dan kun je luisteren. We luisteren naar muziek. We luisteren naar mensen, die we tegenkomen. Naar geluiden op straat. We luisteren de hele dag door!

Ja, maar van Jezus leren we dat je niet alleen luistert met je oren, maar dat echt luisteren betekent, dat je met je hart luistert.

In onze tijd wordt er veel gepraat, maar niet altijd geluisterd. Vaak willen mensen alleen maar hun eigen verhaal kwijt. En gesprekken tussen, bijvoorbeeld, politici zijn vaak eerder discussies. De tijd dat de ander praat gebruik je niet om te luisteren naar wat de ander bedoelt, maar om je eigen antwoord alvast te bedenken. Als de ander stopt met praten begin je meteen met wat jij vindt. Vaak al voordat de ander uitgepraat is. Je breekt er gewoon doorheen om vooral jou punt duidelijk te maken. Hoe vaak hoor je niet zeggen: "Ja, mag ik mijn zin even afmaken!"

In onze tijd kun je luisteren leren. Op allerlei gespreks-cursussen. Daar leer je actief luisteren. Actief luisteren betekent, dat je eerst heel goed wilt weten wat die ander bedoelt. Wat die ander wil. Dus: je luistert. Je vraagt door. Je zegt: "Dus als ik het goed begrijp, dan bedoel je dit?". De ander kan dan zeggen: "Ja, dat klopt". En voelt zich begrepen. Daarna ga jij pas antwoorden. Ik las: "Echt luisteren is dat je eerst de ander wilt begrijpen voordat je zelf begrepen wilt worden". Actief luisteren.

Maar: met je hart luisteren gaat dieper. Dan wil je niet alleen weten wat die ander bedoelt. Je wilt weten wat er in het hart van die ander leeft. De woorden achter de woorden. De echte pijn.

Luisteren naar een preek lijkt in onze tijd ook vaak moeilijk. Alleen al het woordje 'preek'. Preek staat gelijk aan saai. Een half uur luisteren naar één man! Een kwartier is al veel! Op TV mogen mensen maar een paar zinnen zeggen. Het moet snel. Liefst one-liners. Dan zwaait de camera alweer weg. Steeds een ander shot. Filmpjes tussendoor. Muziek. De makers zijn namelijk bang, dat de kijkers anders zo weer door zappen. Op You-tube kun je allerlei korte filmpjes zien. Je kunt aanklikken wat je wilt en ook makkelijk weer doorklikken. Zelfs lezen doen veel mensen nooit. We surfen massaal op het Internet. Een preek is dus erg uit de tijd. Allemaal woorden. En je kunt de dominee niet weg zappen of even doorklikken naar een andere spreker of een filmpje. Ja, ik weet het: dat zou wel handig zijn. □ □

Er is nog iets wat het luisteren naar een preek lastig maakt. We zijn allemaal verschillend. Alleen al in leeftijd. De preek moet voor iedereen tussen de 5 jaar en de 100 jaar goed te begrijpen zijn. De een luistert graag naar een goede en diepe preek, terwijl de ander al na een paar zinnen afhaakt, omdat het te moeilijk is. Of omdat het niet boeiend is. Omdat je denkt dat je al weet wat er komt. Of omdat je de dominee, die voorgaat maar niks vindt. Omdat je vindt, dat het wel wat vrolijker mag en de ander vindt juist, dat het allemaal veel ernstiger moet. De een wil meer psalmen en de ander meer nieuwe liederen. Er kunnen dus nogal wat vooroordelen en blokkades zijn om rustig en met een open hart te luisteren. Je kunt zomaar denken: 'Ik doe niet meer mee!'.

Het gaat nog dieper.

Want als je Bijbelleest en als je naar de preek luistert, dan voel je heel goed aan: het gaat over God. Mijn Schepper. Het gaat over mijn leven.

Het gaat over zonde en bekering. Over schuld en vergeving. Over gehoorzaamheid aan Gods woorden. Over toorn en genade. Over liefde voor je naaste. Zelfs voor je vijand. Over je andere wang toekeren, als je gekwetst wordt.

En de grote vraag is: wil ik dat wel horen?!! Raak ik mijn vrijheid niet kwijt?!! Wil ik mijn hart wel laten raken?!!

En dat is ons grootste probleem bij luisteren. Luisteren doe je met je hart. En in een mensenhart kunnen heel wat blokkades zitten.

Dat was ook het probleem in de dagen van Jezus.

Dat lag niet aan de sprekers.

Johannes de Doper was een goed spreker. Gloedvol. Vurig. De harten trilden als hij sprak over de toorn van God en het vuur van het gericht.

Niet voor niets gaan duizenden mensen naar hem luisteren. Echt duizenden vanuit heel Israël en Juda. Tot diep in de woestijn.

En iedereen zei: "Dit is een groot profeet!". Velen laten zich door hem dopen.

Ook Jezus was een goede spreker. De mensen hingen aan zijn lippen als hij over het Koninkrijk van God sprak. Als hij zijn gelijkenissen vertelde. En hij deed er ook nog eens grote wonderen bij.

Uit alle dorpen en steden kwamen de mensen luisteren. Duizenden.

Aan de sprekers lag het niet.

En toch verwijt hij de mensen dat ze niet luisteren.

Hij bedoelt: 'Jullie horen de woorden wel, maar jullie doen niets met die woorden. Jullie komen niet in beweging. Jullie blijven zitten waar je zit!'.

En dan vergelijkt hij de mensen van zijn dagen met een groep kinderen.

Kinderen op het plein.

Maar er is iets aan de hand met die kinderen: die kinderen zitten.

Maar, ja, u kent kinderen: op een plein, op een schoolplein of een speelplein, zitten kinderen niet.

Kinderen rennen heen en weer. Ze spelen. Als je dichtbij een school woont weet je dat: als het pauze is, is het één brok lawaai en beweging. Zo zijn kinderen.

Ik denk dat veel ouders vaak bij zichzelf denken: 'bléven ze maar eens zitten!'.

Kinderen rennen en vliegen. Vol energie.

Deze kinderen zitten.

Hoe kan dat?

Nou, als kinderen gaan zitten, dan is dat vaak omdat ze iets niet willen. Ze zijn boos.

Ze zeggen tegen de andere kinderen: "Ik doe niet meer mee!".

De ene groep kinderen wilde bruiloft spelen. Ze speelden vrolijk op de fluit. Maar die andere kinderen zeiden: 'ik heb geen zin om te dansen!'. Ze vonden het te vrolijk. Ze deden niet mee.

Toen zeiden ze: zullen we dan begrafenisje spelen. Maar dat wilden ze ook niet: 'Ik heb geen zin om een klaagzang te zingen!'. Het was te somber. Ze bleven zitten en deden niet mee.

Het was nooit goed. Ze willen steeds wat anders.

En zo zitten de kinderen op het plein. Niet in beweging te krijgen. Het was nooit goed.

'Nou, zo reageren jullie nu ook', zegt Jezus.

Het is nooit goed.

Johannes de Doper kwam en hij spreekt over het gericht en over bekering. Maar dat was allemaal veel te donker en te zwaar. Te veel over zonde en boete.

Dan komt Jezus met zijn boodschap over het koninkrijk en over licht en liefde. Hij eet met zondaren en schenkt vergeving. Maar dat was allemaal veel te vrolijk en te licht.

Het is nooit goed.

Als kleine kinderen zeggen ze: 'ik doe niet mee'.

Hadden die mensen gelijk? Was Johannes te somber? Was Jezus te licht?

Passen ze niet bij elkaar? Het verschil lijkt zo groot!

Johannes is erg streng. Oordeel. Begrafenisstemming.

Jezus heeft het over genade. Bruiloftsstemming.

Nee.

Ze passen bij elkaar als de twee zijden van een munt.

Jezus laat zien hoe het Koninkrijk eruit ziet. Het is een rijk vol licht. Vol vergeving en liefde. Vol blijdschap. En iedereen mag binnenkomen. De Schriftgeleerde en de tollenaar. De gevallen vrouw en

de Farizeeër. Hier worden zonden vergeven en wonden geheeld. Tranen afgedroogd en nieuwe wijn gedronken. Het wordt bruiloft en Jezus is de bruidegom. Jezus is het licht. En hoe kan het licht ooit te licht zijn?

Johannes de Doper gaat voor Jezus uit. Hij is de vriend van de bruidegom.

En hij vertelt **hoe** je dat Koninkrijk binnen gaat. Dat is de weg van bekering. Van het belijden van je zonden. Van oprecht berouw. De weg van de verloren zoon, die de weg terug in slaat, op zijn knieën gaat en zijn zonde belijdt aan zijn vader.

Want hoe kun je in het koninkrijk van het licht leven met een donker hart?

Voelt u: Johannes en Jezus passen precies bij elkaar als de twee zijden van één munt.

Het is één boodschap.

Eigenlijk heel eenvoudig.

Dit begrijpt een kind: als je naar een mooi feest toe gaat, doe je je vuile leren uit en doe je je mooiste kleren aan.

Het probleem zit dus niet in de sprekers. Ook niet in de boodschap zelf.

Het probleem zit in het hart van de hoorders.

Dat hart staat niet open.

In vers 6 staat de sleutel: "Gelukkig die aan mij geen aanstoot neemt".

Aanstoot.

De mensen ergeren zich aan Jezus en zijn woorden.

Maar u moet dat goed begrijpen: Jezus bedoelt niet dat de mensen zich een beetje ergeren aan Johannes en Jezus. Omdat ze niet de goede kleren dragen of het een beetje onhandig zeggen.

Zoals je je kunt ergeren aan je zoon, die nooit iets opruimt of aan de buurman, die met veel lawaai zijn gras gaat maaien. Terwijl jij net even lekker in de tuin in de zon wilt liggen.

Nee, het gaat veel dieper.

In de bijbel is aanstoot een steen waarover je valt. Het tekent een diepe religieuze ergernis. Een afkeer van de woorden van Jezus. Omdat je niet naar jezelf wilt kijken. Omdat je het helemaal niet wilt hebben over Gods liefde, over berouw en bekering. Je wilt vrij zijn en je eigen leven lijden.

God mag wel bestaan maar niet te dichtbij komen.

Anders gezegd: de mensen wijzen Johannes' woorden af en ze wijzen Jezus' woorden af, omdat ze niet met een open hart luisteren. Ze willen zich niet overgeven. Ze zijn toch goed? Ze hebben de wet. Zijn kinderen van Abraham. Zondaars moeten zich bekeren. Zij niet.

Aanstoot.

Ergernis aan Johannes. Ergernis aan Jezus. Het is nooit goed. Wij doen niet mee!

Dat kan ook in het klein. Ook als je al jaren in de kerk zit.

Je kent dat misschien wel.

Je komt uit de kerk. Je heb samen gezongen. Bijbel gelezen. Naar de preek geluisterd.

Eigenlijk zou je door willen praten over de dienst. Maar dat lukt niet altijd.

Soms omdat de preek inderdaad moeilijk was of erg lang en de dominee wat saai. Dat kan.

Kritisch zijn op de kerkdienst, op de preek of de liederen of de manier waarop de dominee het brengt, kan van diep meeleven getuigen. Dat is prima. Er is ook in de kerk veel zwakheid.

We zijn allemaal maar mensen.

Maar het gesprek kan ook stokken, omdat het evangelie juist wel goed doorkwam. Het ging over zonde, maar ook over genade. Het ging over het Koninkrijk van God en dat jij welkom bent!

Het kwam heel dichtbij. De liederen. De gebeden. De preek.

Misschien wel té dichtbij. Je voelde dat de Heilige Geest je hart wilde openleggen.

Maar jij schrikt terug.

Je weet het best. Je worstelt met je zonden. Met de verleidingen om je heen. Met je kritiek op anderen. En je weet dat je moet veranderen. Maar je komt er niet toe om het ook echt te doen. En erover praten gaat helemaal een stap te ver.

Dus daar moet het vooral niet over gaan bij de koffie.

Je doet niet mee.

Dus gaat het over de buitenkant.

Dat de preek te licht was of juist te zwaar. Te moeilijk of juist te makkelijk. Te lang. Te kort.

De dominee was te oud of te jong. Te modern of te ouderwets. Te groot. Te klein. Te dik.

Het evangelie is een boodschap, die heel diep gaat.

Het gaat om je hart. Om het diepste van je leven. Het woord van God is als een scherp zwaard, dat je hart openlegt en je gedachten. Het vraagt om jouw overgave aan God.

Uit jezelf houd je die woorden liever buiten je leven.

Op allerlei manieren.

Door gewoon de bijbel niet te lezen. Door niet naar de kerk te gaan. Of door niet echt te luisteren als je er toch bent. Je luistert niet met je hart. Of door vooral veel kritiek te leveren op de preek. Het is nooit goed. Je doet niet mee.

Ga bij jezelf eerlijk na hoe jijzelf met de bijbel omgaat. Hoe open je in de kerk zit

Of je wel met je hart wilt luisteren.

Ten slotte.

Het hart van de kerkdienst en van de preek is Jezus Christus. Het licht van de wereld. De liefde van God voor een wereld verloren in schuld.

Die boodschap moet ons leven veranderen.

Er was een gemeente, die dat ook als kritiek bij een dominee neerlegde: het gaat wel vaak over de beloften van het verbond, maar veel te weinig over de eis.

Het gaat te veel over de genade en te weinig over het oordeel.

Weet u wat die dominee toen zei: "Ik ken geen grotere eis dan de belofte".

Hij bedoelde: juist de boodschap van Gods genade legt een enorme claim op ons. Want juist dat spreekt diep tot ons hart.

Zoals ook Paulus wilde preken over Jezus Christus en die gekruisigd.

Zo zet Paulus zijn hoorders recht voor de Koning neer.

Indringender kan God niet naar je toe komen!

Kijk, dit is uw God! Een geweldig grote Koning. Vol licht en barmhartigheid. Kijk eens hoe Hij de arme helpt en de vreemdeling beschermt. Hoe zelfs zondaren en hoeren zijn koninkrijk mogen binnenkomen? Kijk eens hoe de zoon van God voor jou sterft aan een kruis!

Wil je niet bij deze koning horen?

Wil je niet bij deze koning horen?

Hij wil je Vader zijn!

Maar déze prediking is tegelijk een diepe roep om hem te aanvaarden. Om je te bekeren. Om Hem geen verdriet te doen en hem niet af te wijzen.

Dieper kan die oproep niet zijn.

Daar begint de verandering. Bij de belofte.

En dan is de eis geen eis meer vol zware geboden, maar een lichte last, die je uit liefde doet.

Amen.